

ICCHS – Mednarodno središče za primerjalne zgodovinske raziskave, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani
Comunità degli Italiani “Santorio Santorio” di Capodistria / Skupnost Italijanov “Santorio Santorio” Koper
Pokrajinski arhiv Koper / Archivio Regionale di Capodistria
Hrvatski institut za povijest, Zagreb
Zavod za povijesne znanosti u Dubrovniku
Istorijski institut, Univerzitet Crne Gore, Podgorica

Komunalna upravna poslopja v srednjem veku – podoba, pomen in namen

Mednarodni simpozij

Gradivo za novinarje

13. 4. – 14. 4. 2023
Palača Gravis-Buttorai
Ulica OF 10
Koper

Organizacija simpozija: Dušan Mlacović, Renata Novak Klemenčič, Ana Jenko Kovačič

Organizatorji

<p>ICCHS – Mednarodno središče za primerjalne zgodovinske raziskave, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana, Slovenija</p>	
<p><i>Projekt: Koprška Pretorska palača: podoba, pomen in namen (ARRS J6-2588)</i></p>	
<p><i>Bilateralni projekt: Družbena, gospodarska in kulturna interakcija slovenskega in črnogorskega primorja in gorstva od poznega srednjega veka do 19. stoletja (ARRS ME/21-22-028)</i></p>	
<p>Comunità degli Italiani “Santorio Santorio” di Capodistria / Skupnost Italijanov “Santorio Santorio” Koper, Via Fronte di liberazione 10, 6000 Capodistria / Ulica Osvobodilne fronte 10, 6000 Koper, Slovenija https://cancapodistria.org/category/santorio-santorio/ http://www.unione-italiana.eu/index.php/hr/le-comunita-degli-italiani-2/item/264-capodistria-santorio-santorio https://www.koper.si/o-kopru/italijanska-narodna-skupnost/ https://www.koper.si/it/capodistria/la-comunita-nazionale-italiana/</p>	 <p>COMUNITÀ DEGLI ITALIANI DI CAPODISTRIA SANTORIO SANTORIO SKUPNOST ITALIJANOV KOPER</p>
<p>Pokrajinski arhiv Koper / Archivio Regionale di Capodistria, Kapodistria-sov trg 1, 6000 Koper / Piazza Kapodistrias 1, 6000 Capodistria, Slovenija; https://arhiv-koper.si/</p>	 <p>POKRAJINSKI ARHIV KOPER ARCHIVIO REGIONALE DI CAPODISTRIA</p>
<p>Hrvatski institut za povijest, Opatička ul. 10, 10000 Zagreb, Hrvaška <i>Projekt: TOPOS - Topografija vlasti: istočnojadranski gradovi u srednjovjekovnim prostorima vlasti (HRZZ, TOPOS, IP-2019-04-2055)</i></p>	
<p>Zavod za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku, Lapadska obala 4, 20000 Dubrovnik, Hrvaška <i>Projekt: INTRADA Tradicionalizam i inovacije u Dubrovniku od srednjeg vijeka do devetnaestog stoljeća (HRZZ, INTRADA, IP-2018-01-5527)</i></p>	
<p>Istorijski institut, Univerzitet Crne Gore, Bulevar Revolucije 5, 81000 Podgorica, Črna gora</p>	 <p>UCG Univerzitet Crne Gore</p>

Simpozij je sofinanciran s sredstvi projekta Koprška Pretorska palača: podoba, pomen in namen (J6-2588), ki ga sofinancira Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije iz državnega proračuna.

Delovanje Skupnosti Italijanov “Santorio Santorio” Koper sofinancirajo: Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije, Mestna občina Koper / Commune città di Capodistria in Comunità autogestita della nazionalità italiana di Capodistria / Samoupravna skupnost italijanske narodnosti Koper.

Predstavitev raziskovalnih institucij in projektov

ICCHS – Mednarodno središče za primerjalne zgodovinske raziskave je raziskovalni center Oddelka za umetnostno zgodovino in Oddelka za zgodovino Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Ustanovljen je bil leta 2016. Center povezuje raziskovalce, vpete v raziskave predmodernih družbenih, gospodarskih, kulturnih in umetnostnih povezav ter izmenjav na prostoru Beneške republike (tako Terraferme kot Stato da Mar), Svetega rimskega cesarstva (še posebej habsburških dednih dežel), Ogrske in Osmanskega imperija.

Spletna stran: <https://www.ff.uni-lj.si/raziskovanje/raziskovalni-centri/icchs-mednarodno-sredisce-za-primerjalne-zgodovinske-raziskave>

Projekt: Koprška Pretorska palača: podoba, pomen in namen (ARRS J6-2588, vodja: dr. Renata Novak Klemenčič)

Projekt Koprška Pretorska palača: podoba, pomen in namen se posveča konstruiranju upravnega središča Kopra v poznem srednjem in zgodnjem novem veku ter njegovi nadaljnji uporabi, prav tako pa s tem povezano gradbeno zgodovino palače v povezavi s funkcijo posameznih delov. Ključnega pomena za raziskovalno delo na projektu je ponovna dostopno arhiva koprške komune v Archivio di Stato v Benetkah, s čimer se ponuja izjemna priložnost za umestitev koprške Pretorske palače med sorodne primere pomembnih upravnih stavb Beneške republike.

Spletna stran: <https://www.ff.uni-lj.si/kopraska-pretorska-palaca-podoba-pomen-namen>

Bilateralni projekt: Družbena, gospodarska in kulturna interakcija slovenskega in črnogorskega primorja in gorstva od poznega srednjega veka do 19. stoletja (ARRS ME/21-22-028, vodja: dr. Dušan Mlacović)

Bilateralni projekt, ki poteka v sodelovanju s Istorijkim institutom Univerziteteta Crne Gore, omogoča sodelujočim raziskovalcem iz obeh držav identifikacijo skupnih oziroma primerljivih elementov zgodovine in kulturne dediščine ter na tej osnovi preučevanje skupne stvarne oblike družbene, gospodarske in kulturne interakcije obeh primorij in gorstev. Pomemben element predstavlja tudi vzpostavitev poletne šole za študente obeh inštitucij v mestu Bar v Črni gori kot trajne oblike sodelovanja.

Spletna stran: <https://zgodovina.ff.uni-lj.si/druzbenagospodarskagokulturnainterakcija-slovenskega-crnogorskega-primorjagorstva-od-poznega>

Hrvatski institut za povijest, ki se nahaja v Zagrebu, je naslednik Instituta za historiju radničkog pokreta Hrvatske in Instituta za suvremenu povijest. Pod zdajšnjim imenom pokriva zgodovinske raziskave obdobja od zgodnjega srednjega veka do sodobne zgodovine, pomembna pa je tudi njegova izdajateljska dejavnost tako na področju monografskih kot tudi serijskih publikacij.

Spletna stran: <https://www.isp.hr/>

Projekt: TOPOS - Topografija vlasti: istočnojadranski gradovi u srednjovjekovnim prostorima vlasti (HRZZ, TOPOS, IP-2019-04-2055, vodja: dr. Irena Benyovsky Latin) se posveča raziskovanju in predstavitvi vzhodnojadrijskih mest v sferi oblasti tekom visokega in poznega srednjega veka tako z vidika odnosa med mestom in oblastjo na posameznih primerih in v določenih časovnih obdobjih kot tudi z vidika komparativne obravnave, pri čemer je v ospredju vzporedna primerjava mest, ki so bila v različnih sferah oblasti ter mest znotraj istega oblastnega prostora v kontekstu širšega sredozemskega oziroma kontinentalnega področja. Pomemben doprinos predstavlja tudi vzpostavitev baze podatkov o spremembah oblasti v določenem obdobju v posameznih mestih, ki so predstavljene tudi na posebnih digitalnih zemljevidih.

Spletna stran: <http://topos.s11.novenaweb.info/hr/>

Zavod za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku je ena od raziskovalnih institucij Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Delo v okviru zavoda je posvečeno interdisciplinarnim raziskavam zgodovine Dubrovnika in širšega okoliškega teritorija Sredozemlja in Balkana. Glavno raziskovalno področje je zgodovina Dubrovnikiške republike, torej obdobja od 14. do zgodnjega 19. stoletja, ko je Dubrovnik deloval kot neodvisna mestna država. Usmerjenost v raziskave, posvečene zgodovini Dubrovnika, se odraža tudi v njegovi pomembni in plodoviti izdajateljski dejavnosti.

Spletna stran: <https://www.zavoddbk.org/>

Projekt: INTRADA Tradicionalizam i inovacije u Dubrovniku od srednjeg vijeka do devetnaestog stoljeća (HRZZ, INTRADA, IP-2018-01-5527, vodja: dr. Zdenka Janeković Römer) se ukvarja s preučevanjem tradicionalizma predmoderne Dubrovnika s posebnim ozirom na različne artikulacije tradicionalizma in njegove posledice v politiki, družbi in med prebivalstvom predmoderne Dubrovnika. Tradicionalistična miselnost, ki smatra preteklost za normativno, je imela namreč vpliv na mnoge aspekte življenja v predmodernem obdobju: od ideologije in institucij, preko gospodarstva in družbenih običajev pa vse do demografskih trendov in kulture.

Spletna stran: <http://www.zavoddbk.org/projekt-intrada-3/>

Istorijski institut, Univerzitet Crne gore je najstarejša visokošolsko-raziskovalna inštitucija v Črni gori. Ukvarja se z raziskovanjem in objavljanjem tem iz črnogorske in obče zgodovine, izdajateljsko dejavnostjo ter usposabljanjem visokošolskega kadra.

Spletna stran: <https://www.ucg.ac.me/ii>

Predstavitev vsebine simpozija

V mestih, ki so bila v poznem srednjem veku organizirana kot komune, so po 12. stoletju začeli nastajati kompleksi poslopij, povezani z izvajanjem oblasti, komunalne palače. V njih so domovali organi oblasti komune, rasli in razvijali so se skupaj z mestom. Bili so edinstveni sklopi objektov, simbol moči in uspeha komun. Njihova markantna poznosrednjeveška podoba je bila skladna z močjo mest, kjer je komuna prevzela nadzor nad mestom in njemu pripadajočim podeželjem. V njih se ni zrcalilo samo uspešno udejanjanje *res publica* v komunah, v njih se je zrcalila tudi samozavest komun.

Takšna podoba kompleksov komunalnih palač, kot simbola moči in uspeha komun, je v poznem srednjem veku in v zgodnjem novem veku, v času humanizma in renesanse, prišla v kronike, opise mest, itinerarje in nato v modernih časih v prva znanstvena dela. Njen vpliv na pogled zgodovinarjev in umetnostnih zgodovinarjev na stanje, namen, pomen in podobo teh kompleksov v času od 12. do 13. stoletja, ko so ti šele nastajali in se razvijali, je bil odločilen. Čeprav so upravni kompleksi v komunah fenomen srednjeveške urbane kulture, so bili pod vplivom te podobe pogosto videni kot svojevrsten izraz kontinuitete v upravljanju mest iz starejših časov. Tako je bilo vse do pojavitve urbane zgodovine srednjeveških mest in do preučevanja njihove urbane morfologije v drugi polovici 20. stoletja. Takrat se je preučevanje teh kompleksov močno navezalo na vprašanje razvoja upravljanja v srednjeveških mestih in na vpetost upravnih kompleksov komune v razvijajoči se raster urbanega tkiva poznosrednjeveških mest.

Na znanstvenem simpoziju bomo na izbranih primerih kompleksov komunalnih palač v jadranskem bazenu skušali prikazati, kako se je zgornja podoba upravnega kompleksa kot izraza moči komune ustvarila in kako je bilo vanjo vpeto dojemanje najzgodnejših faz razvoja upravnih objektov komun. Zanimalo nas bo tudi, kakšna je bila osnova, iz katere so zrasle poznosrednjeveške oz. renesančne upravne palače jadranskih komun. Na eni strani se bomo ukvarjali z materialnimi ostanki prvih objektov, ki so integrirani v njihove mogočne naslednice, na drugi strani pa nas bo zanimalo, kakšna je struktura virov, ki nam pričajo o nastajanju teh kompleksov, o njihovem arhitekturnem razvoju in o njihovi podobi in vlogi v mestu v časih pred nastankom njihovih prvih vizualnih upodobitev - ki redko segajo v čas pred 14. in 15. stoletjem.

Predstavitev udeležencev

Irena Benyovsky Latin, znanstvena svetnica

Hrvatski institut za povijest

Opatička ul. 10, 10000 Zagreb, Hrvatska

Elektronski naslov: irenabenyovsky@yahoo.com

Dr. Irena Benyovsky Latin je znanstvena svetnica na Hrvatskem institutu za povijest v Zagrebu in zunanja sodelavka na univerzah v Zagrebu in Dubrovniku. Ukvarja se z raziskovanjem urbane zgodovine vzhodnega Jadrana v poznem srednjem veku. Njena pomembnejša dela obravnavajo urbanizem Trogirja in Dubrovnika, v zadnjem času pa se posebej posveča razmerju med nosilci oblasti in njihovem vplivu na urbano oblikovanje mest.

Naslov predavanja: *Komunalne in rektorske palače na vzhodnem Jadranu: nastanek, okoliščine in transformacije v 13. stoletju in v prvi polovici 14. stoletja*

Tatjana Koprivica, znanstvena sodelavka

Istorijski institut Univerziteteta Crne Gore

Bulevar Revolucije 5, 81000 Podgorica, Crna Gora

Elektronski naslov: tkoprivica@ucg.ac.me

Dr. Tatjana Koprivica je znanstvena sodelavka na Istorijem institutu Univerziteteta Crne Gore ter predavateljica na več fakultetah. Njeno področje raziskovanja zadeva poznoantično in srednjeveško umetnost v Črni gori ter črnogorsko kulturno dediščino. Sodelovala je na več domačih in mednarodnih projektih, poleg tega pa je aktivna tudi na muzealskem področju.

Naslov predavanja: *Javni objekti v komunah v današnjem črnogorskem primorju*

Dušan Mlacović, docent

ICCHS, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani

Aškerčeva ul. 2, 1000 Ljubljana, Slovenija

Elektronski naslov: dusan.mlacovic@ff.uni-lj.si

Dr. Dušan Mlacović je docent na Oddelku za zgodovino Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani in vodja ICCHS – Mednarodnega središča za primerjalne zgodovinske raziskave. Pri svojem raziskovalnem delu se ukvarja z družbenimi elitami in urbano zgodovino vzhodnojadranskih srednjeveških mest; v zadnjem času se še posebej posveča poznosrednjeveškemu Kopru.

Naslov predavanja: *Koprška komuna in njena upravna poslopja do konca 14. stoletja*

Petar Strunje, raziskovalec, *ERC project Architectural Culture of the Early Modern Eastern Adriatic*
Dipartimento di Filosofia e Beni Culturali, Università Ca' Foscari Venezia
Malcanton Marcorà, Dorsoduro 3484, 30123 Venezia, Italia
Elektronski naslov: petar.strunje@unive.it

Dr. Petar Strunje je član ERC projekta *Architectural Culture of the Early Modern Eastern Adriatic*, ki poteka na Università Ca' Foscari Venezia. Njegovo področje raziskovanja zajema predvsem javno arhitekturo in infrastrukturo, prostore manjših ter medkulturne, predvsem osmansko-beneške umetnostne izmenjave v jadranskem območju v zgodnjem novem veku. Trenutno se ukvarja z javno arhitekturo v zgodnjemoderni beneški Dalmaciji.

Naslov predavanja: *Dokumenti o rušenju kot viri za rekonstrukcijo splitske komunalne palače*

Nella Lonza, akademikinja, znanstvena svetnica
Zavod za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku
Lapadska obala 4, 20000 Dubrovnik, Hrvatska
Elektronski naslov: nlonza@hazu.hr

Dr. Nella Lonza je akademikinja in znanstvena svetnica na Zavodu za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku ter predavateljica na doktorskem študiju Sveučilišta u Dubrovniku. Njena raziskovalna dejavnost obsega pravne sisteme in institucije Dubrovnika in srednjeveških dalmatinskih mest, *ius commune*, javne ritulae, zgodovino kriminalitete in kriminalne postopke. Njena bibliografija vključuje poleg izvirnih znanstvenih del tudi več kritičnih edicij srednjeveških virov.

Naslov predavanja: *Sintaksa neke komunalne palače: Knežev dvor v Dubrovniku*

Dr. Nella Lonza je v okviru simpozija pripravila tudi predavanje ob 600-letnici koprskega statuta z naslovom: *Koprski statut v zgodovinskem in pravnem pogledu*

Miriam Davide, izredna profesorica
Università degli studi di Trieste, Dipartimento di Studi Umanistici,
Androna Campo Marzio 10 - 34123 Trieste, Italia
Elektronski naslov: mdavide@units.it

Dr. Miriam Davide je izredna profesorica na Dipartimento di Studi Umanistici, Università degli studi di Trieste. Njeni raziskovalni interesi obsegajo zgodovino oglejskega patriarhata, srednjeveško pravo in prisotnost ter integracijo manjšin v obdobju med poznim srednjim in zgodnjim novim vekom.

Naslov predavanja: *Tržaška komunalna palača kot simbol mestne oblasti*

Renata Novak Klemenčič, docentka

ICCHS, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani

Aškerčeva ul. 2, 1000 Ljubljana, Slovenija

Elektronski naslov: renata.novakklemencic@ff.uni-lj.si

Dr. Renata Novak Klemenčič je raziskovalka na Oddelku za umetnostno zgodovino Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Njeno raziskovalno delo je usmerjeno predvsem v umetnost 15. stoletja na vzhodni jadranski obali, še posebej jo zanimajo kiparstvo, arhitektura in urbanizem ter naročništvo in umetnostne izmenjave v jadranskem prostoru. V zadnjem času se posebej posveča vprašanju srednjeveške arhitekture in urbanizma v Kopru.

Naslov predavanja: *Prva stoletja koprške komunalne palače*

Podrobnejši vsebinski opis projekta *Koprska Pretorska palača: podoba, pomen in namen*

Koper in Ljubljana sta edini mesti na ozemlju današnje Slovenije, ki sta v predmodernem času opravljali vlogo regionalnih središč. Medtem ko je bila Ljubljana v poznem srednjem veku in v zgodnjem novem veku središče habsburške dežele Kranjske, je bil Koper istočasno središče beneške Istre. V obeh se je za potrebe izvajanja oblasti razvila posebna arhitektura. V primeru Kopr gre za specifičen kompleks objektov, kjer so domovali organi oblasti koprskе komune. Na čelu koprskе komune je bil podestat, Benečan, ki je bil v zgodnjem novem veku tudi upravitelj celotne beneške Istre. Tudi on je domoval v kompleksu, ki je ravno po njem dobil naziv Pretorska palača (palača upraviteljev). Ob kompleksu so postopoma nastali še komplementarni objekti, v njih so po vzoru na Benetke (Procurative) nastanili regionalne urade. Pretorska palača je bila nazadnje na osnovi arhivskih virov obravnavana v začetku prejšnjega stoletja, vendar tudi takrat bolj s stališča same stavbne zgodovine in manj s stališča funkcije posameznih prostorov in delov stavbe. Še nikoli pa ni bila postavljena v širši kontekst jadranskega prostora in zaledja. Resnejše raziskave komunalne palače je tri četrto stoletja onemogočala nedostopnost arhiva koprskе komune. Zato se prav sedaj, ko je arhiv koprskе komune ponovno dostopen v Archivio di Stato v Benetkah, ponuja izjemna priložnost, da koprsko Pretorsko palačo postavimo na zemljevid pomembnih upravnih stavb Beneške republike.

Zunanji gabariti Pretorske palače, kot jo poznamo danes, so bili v veliki meri določeni ob koncu 15. stoletja, ko je bila zaključena prenova osrednjega komunalnega trga Platee Communis, današnjega Titovega trga. Takrat je bila nasproti Pretorske palače postavljena loža, stolnica je dobila novo fasado, prenova trga pa je bila zaključena v začetku 16. stoletja s postavitvijo renesančnega portala med Pretorsko palačo in Foresterijo ter s tlakovanjem trga. Kljub starejšim interpretacijam na osnovi arhivskega gradiva in novejšim prispevkom na to temo še vedno stajajo odprta številna vprašanja, kot so konstituiranje upravnega središča in njegova nadaljnja uporaba, gradbena zgodovina palače v povezavi s funkcijo posameznih delov in primerjava z drugimi v uvodu naštetimi upravnimi središči. Zato bodo še posebej pozorno obravnavana naslednja vprašanja:

1. umestitev upravnega središča v mestni raster;
2. a. kronologija gradbenih posegov, razporeditev prostorov in njihova funkcija od nastanka palače do konca 15. stoletja;
b. odnos med javnim in zasebnim znotraj kompleksa palače, torej odnos med javnimi prostori in zasebnim stanovanjem podestata v vsakdanji in protokolarni rabi;
c. vpliv političnega in gospodarskega razvoja v Istri in v Beneški republiki na predelave Pretorske palače;
3. ikonografska in prostorska umestitev palače v širši prostor današnjega Titovega trga (Platea Communis);
4. umetnostnozgodovinsko vrednotenje in umestitev Pretorske palače v prostor nekdanje Beneške republike in v širši jadranski in sredozemski prostor.

Mesto in otok. Poskus rekonstrukcije razvoja srednjeveškega Kopra

Razstava, Mala loža, Koper, 29. 3. 2022 – 18. 4. 2022

Razstava *Mesto in otok. Poskus rekonstrukcije razvoja srednjeveškega Kopra* je nastala v okviru projekta *Koprška Pretorska palača: podoba, pomen in namen* pri Mednarodnem središču za primerjalne zgodovinske raziskave (ICCHS) Filozofske fakultete v Ljubljani.

Posnetek otvoritve razstave: <https://www.youtube.com/watch?v=EzhWASbOOU&t=12s>

Posnetek predavanja Ane Jenko Kovačič z naslovom *Koper 12. in 13. stoletja med komuno in škofijo, med oglejskimi patriarhi in Benetkami*: <https://www.youtube.com/watch?v=8opPZN5vCoc>

Posnetek predavanja dr. Renate Novak Klemenčič z naslovom *Ostanki srednjeveške arhitekture v Kopru in problem njene interpretacije*: <https://www.youtube.com/watch?v=ifoAzy1tJTU>

V središče razstave je postavljen Koper, ki leži na otoku. Poleg velikosti urbanega areala se je s spreminjanjem nivoja vodne gladine predvsem pa z nasipavanjem in načrtnim širjenjem otoka na južni strani spreminjala tudi velikost otoka. Rasti mesta in rasti otoka lahko sledimo skozi štiri ključne faze. Leto 1000 predstavlja čas pred nastankom komun, leto 1250 čas nastanka komun, 1350 in 1450 njihovo rast in razvoj, z zadnjim plakatom pa pridemo že v zgodnji novi vek, torej v čas, ko je mestni raster Kopra znan z načrta Giacoma Fina iz leta 1619. Velikost Kopra v vsakem od teh obdobjih primerjamo z velikostjo drugih središč na vzhodni jadranski obali (Dubrovnik, Zadar, Piran, Trst), hkrati pa primerjamo tudi umeščenost komunalnih palač in škofijskih kompleksov v mestne rastre. V spodnjem pasu teče časovni trak, na katerem so nanizani najpomembnejši dogodki iz srednjeveške zgodovine Kopra, spremljajo pa ga ilustracije ohranjenih spomenikov iz tistih časov, ki pričajo o moči in bogastvu mesta.

Razstava *Mesto in otok. Poskus rekonstrukcije razvoja srednjeveškega Kopra* ni končni rezultat našega raziskovalnega dela, temveč vmesna postaja, s katero želimo odpreti ključna vprašanja o rasti mesta in otoka pred najstarejšim mestnim načrtom iz leta 1619. Rekonstrukcija temelji na koprskih arhivskih virih, predvsem pa na poznavanju urbanega razvoja s Koprom primerljivih mest. To znanje se je v zadnjem času zelo povečalo, saj sta umeščanje beneške oblasti v stara mestna jedra in razporejanje mestne elite okrog novih središč trenutno med najbolj aktualnimi temami arhitekturne in urbane zgodovine. Upam, da bodo odgovori na vprašanja, ki jih razstava odpira, v prihodnosti dopolnili odlične raziskave urbanizma Finovega časa, za katere ima velike zasluge društvo *Histria* in ki so pripeljale do izjemne monografije *Koper. Urbana geneza*.

Avtorji razstave

Vodja projekta in avtorica idejne zasnove je Renata Novak Klemenčič z Oddelka za umetnostno zgodovino Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, ki je objavila več prispevkov na temo dubrovniškega urbanizma in tamkajšnje upravne palače. Besedila je prispeval Dušan Mlacović z Oddelka za zgodovino ljubljanske Filozofske fakultete, ki se ukvarja z družbenimi elitami in urbano zgodovino vzhodnojadranskih srednjeveških mest. Na področju zgodovine je pri razstavi sodelovala še Ana Jenko Kovačič, ki v svojih raziskavah obravnava odnos škofije in komune v srednjeveških istrskih mestih. Za načrte je poskrbel arhitekt David Kabalin. Avtor večine fotografij je Matej Klemenčič. Razstavo je oblikovala Nataša Vuga iz studia *Arnoldvuga+*.